

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a douăzeci și cincea după Rusalii

Samarineanul milostiv – Ilustrare grafică realizată de Miruna Nicolaev

Astăzi este Lăsatul secului pentru Postul Crăciunului.

Acest post reprezintă unul dintre cele patru posturi importante din timpul anului bisericesc, începând cu data de 15 noiembrie și ținând până la 24 decembrie, inclusiv. Având o durată de 40 de zile, el amintește creștinilor de postul de 40 de zile ținut de Moise pe Muntele Sinai, înainte de primirea Legii și atenționează totodată asupra datoriei pe care o avem de a ne pregăti prin post și rugăciune pentru întâmpinarea Mântuitorului Hristos, născut din Fecioara Maria, pentru mântuirea umanității.

În Postul Crăciunului sunt mai multe zile cu dezlegare la pește: sâmbăta și duminica, cu excepția peioadelor cuprinse între 15-20 noiembrie, inclusiv și 20-24 decembrie, inclusiv. De asemenea, este dezlegare la pește și în zilele însemnate în calendar cu cruce neagră (sfînți mai importanți), dacă aceste zile cad luna, marțea sau joia. Miercuria și Vinerea se face doar dezlegare la vin și untdelemn în astfel de cazuri, în rest fiind zile cu postire aspră. Dacă în zilele de miercuri și vineri cade o sărbătoare a unui sfânt cu priveghere, cum ar fi: Sfântul Nicolae (6 decembrie) sau Sfântul Ierarh Spiridon (12 decembrie) sau una din sărbătorile care constituie hramuri ale unor biserici sau mănăstiri, în acele zile se permite consumul de untdelemn, pește și vin. Cât privește praznicul Intrării în Biserică a Maicii Domnului, se dă dezlegare la pește indiferent de ziua din săptămână în care ar cădea.

În calendarul editat de Mitropolia Moldovei și Bucovinei, veți putea identifica ușor zilele cu dezlegare, fiind însemnate în partea dreaptă cu un peștișor.

Vă dorim tuturor postire cu folos și ziditoare de suflet!

Evangelhia duminicii Pilda Samarineanului Milostiv (Luca X, 25-37)

25. Și iată un învățător de lege s-a ridicat, ispitindu-L și zicând: Învățătorule, ce să fac ca să moștenez viața de veci ?
26. Iar Iisus a zis către el: ce este scris în Lege ? Cum citești ?
27. Iar el, răspunzând, a zis: să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși.
28. Iar El i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta și vei trăi.
29. Dar el, voind să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: Și cine este aproapele meu ?
30. Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, și a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort.
31. Din întâmplare un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături.
32. De asemenea și un levit, ajungând în acel loc și văzând, a trecut pe alături.
33. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el și, văzându-l, i s-a făcut milă,
34. Și, apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin, și, punându-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el.
35. Iar a doua zi, scoțând doi dinari i-a dat gazdei și i-a zis: Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da.
36. Care dintre acești trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari ?
37. Iar el a zis: Cel care a făcut milă cu el. Și Iisus i-a zis: Mergi și fă și tu asemenea.

Mergi și fă și tu asemenea!

De câte ori am ascultat această parabolă din Sfânta Evanghelie, ni se pare că îi cunoaștem conținutul și învățăturile și, cu toate acestea, de fiecare dată mării părinți și învățați ne dezvăluie o interpretare nouă și originală. În aceasta constă miracolul și unicitatea Sfintei Scripturi.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne învață că adevăratul Samarinean este cel care se îngrijește și de sufletul cel al bolnav la aproapele lui. Parabola ne înfățișează un caz în care un Samarinean l-a ajutat pe un om ce suferea fizic fiindcă fusese atacat de tâlhari, un om care putea muri. Este foarte important de menționat că cel atacat era evreu, iar samarinenii și evreii erau nemuri diferite care se dușmăneau și se urau chiar. Sfântul Ioan Gură de Aur apreciază că, dacă ajuți un om căzut în păcat sau cu sufletul bolnav, ai câștigat pentru tine însuși o comoară. Bineînțeles că este bine primit să faci milostenie, să ajuți pe săraci și pe nevoiași. “Dar și când vezi un confrate pe calea păcatului, nu trece pe lângă dânsul, ci printr-un cuvânt prietenesc, îl oprește de la calea sa cea rea și adă-l iarăși la Biserica lui Hristos. O astfel de milostenie este mai bună decât alta și are mai mare preț, decât mii de talanți de aur”, zice el.

Și dacă în cazul milostivirii către săraci mulți dintre noi pot găsi ca scuză propriile nevoi și sărăcia, în celălalt caz, nu avem altă cheltuială decât “aceea a cuvântului și a vorbei”. Cât de puțin ne-ar costa o vorbă bună, de îndreptare și alinare și cât de greu totuși o oferim ! Sfântul mai consemnează atât de frumos următoarele: “Când torni în rănile sufletului său untdelemnul învățaturii celei creștinești, când îl legi cu blândețe și-l vindeci cu răbdare, prin aceasta, ai dobândit comoara cea mai mare și această singură faptă va stinge întru tine multe pete ale păcatului”.

Părintele Arhimandrit Ilie Cleopa, duhovnic de referință al Ortodoxiei românești, mare ctitor de obști mănăstirești și ziditor de suflete creștine, abordează alt aspect la acestei bogate în înțelesuri pilde. La începutul pericopei evanghelice ce s-a citit astăzi, se relatează cum un legiuitor vine la Hristos să Îl întrebe cum să moștenească viața cea veșnică, cum făcuseră și alții înaintea sa. Părintele Cleopa remarcă fățarnicia și viclenia învățatului, care venise să Îl ispitească pe Hristos. Acesta îi răspunde cu o altă întrebare, încercând să-l învețe din propriile lui cuvinte ceea ce nu știa. După ce îi răspunde potrivit legii, omul “vrând să se îndrepte pe sine “ Îi adresează o altă întrebare cu vicleșug lui Iisus: “Cine este aproapele meu ?” Părintele Cleopa interpretează astfel: “Acesta ca un legiuitor și învățător de Lege, știa cu adevărat cine este aproapele lui, dar prin această întrebare vicleană, vroia să audă ce zice

Domnul, fiindcă el socotea că numai cei din neamul iudeilor sunt aproapele lor, iar nu oricare om”.

Dar Mântuitorul nu a zis în pilda Sa că un iudeu a fost atacat și tâlhărit, ci “un om oarecare”, pentru a arăta prin aceasta legiuitorului și tuturor că orice om este aproapele nostru și că nu trebuie să facem nici o deosebire, după nici un criteriu, atunci când omul se află în mare nevoie sau necaz. După ce l-a făcut pe învățat să priceapă acest adevăr și chiar să îl mărturisească singur, i-a spus: “*Mergi și fă și tu asemenea*”.

Părintele Prof. Dr. Vasile Mihoc ne oferă și domnia sa o abordare emoționantă a pericopei. În primul rând, el observă și nuanțează folosirea unei anumite expresii: “Care dintre acești trei ți se pare că s-a făcut aproapele celui căzut între tâlhari ? întrebă Hristos. “După definiția iudaică a termenului, samarineanul *nu era* «aproapele» celui ce căzuse între tâlhari, el însă *s-a făcut* aproapele aceluia”. Mila sa n-a rămas un simplu simțământ launtric; poate fiecăruia dintre noi i s-a făcut *milă* o dată de situați în care un semen al nostru se afla, dar nu a făcut nimic în această privință. Samarineanul a făcut tot ce putea face, fără să țină seama de cheltuială, efort sau pierdere de vreme. Părintele observă fin realitatea zilei și a societății de astăzi: “Este, *desigur*, mai simplu să te faci că nu-l vezi pe cel «aproape mort». Sau să-ți găsești scuză că poate nu e chiar atât de grav rănit și că, în cele din urmă, se va putea ridica singur. De ce să nu-ți vezi de treaba ta ? Ce vină ai tu că i s-a întâmplat ceea ce i s-a întâmplat ? Și, apoi, parcă nu se va mai găsi un altul ca să-l vadă ? O, câte scuze găsește lipsa iubirii. Și totuși, ea este de neiertat”.

O predică minunată, la care merită să medităm profund, cu atât mai mult cu cât se încheie cu un îndemn: “«*Mergi și fă și tu asemenea!*» - Răsună îndeajuns de tare această poruncă în urechile inimii noastre ? Îl respectăm și Îl iubim îndeajuns pe Învățătorul și Domnul nostru încât să trecem neîntârziat la fapte ?”

Marina Irimia

“Cel ce are milă de sărman împrumută Domnului și El îi va răsplăti fapta lui cea bună”. (Pilde XIX,17)

“Cunosc un singur mod de a fi fericit: acela de a-i face pe alții fericiți”. (Tolstoi)

“Răul poate să-l facă oricine, cât de nevolnic ar fi. Binele însă e numai pentru sufletele tari și firile călite”. (N. Steinhardt)

Terapie duhovnicească

(urmare din numărul anterior)

Gastrimargia

Constă în cultivarea plăcerii de a mânca, opusă virtuții înfrânării gurii și pântecelui. Această patimă are două forme principale: se poate îndrepta spre o anumită *calitate* a mâncării (gustoase, fine, delicate) sau se poate îndrepta spre *cantitatea* mâncării. În ambele situații este vorba de căutarea unei plăceri de natură trupească. Această patimă nu privește așadar hrana în sine, ci rezidă în felul greșit în care omul se folosește de ea așa cum arată Sfântul Grigore cel Mare: "Păcatul nu stă în hrană, ci în felul cum o primești. De aceea se poate să mănânci feluri gustoase și gătite cu grijă fără să păcătuiești în vreun fel și să înghiți mâncăruri de rând și să te întinezi cu ele". Sfântul Isaac Sirul spune că: "Mâncările s-au făcut pentru două motive: pentru hrană și pentru tămăduire". "Prin urmare cei ce se împărtășesc din ele în afară de aceste pricini se vor osândi ca unii care s-au datat desfătărilor", afirmă Sfântul Maxim Mărturisitorul

Lăcomia este în fond idolatrie, căci, spune Sfântul Apostol Pavel, lacomii și-au făcut, din "pântice dumnezeul lor" (Fil.3,19). În alt loc, același Sfânt Apostol evidențiază că: "Dumnezeu a făcut bucatele spre gustare cu mulțumire"(1 Timotei 4,3), sfătuind prin urmare că "ori de mâncați ori de beți..., toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți (1 Corinteni 10,31). Sfinții asceți arată că excesul de mâncare și băutură oricare ar fi ele, lipsesc mintea de tărie, de vioiciune, o îngreunează, îi aduce toropeală și somn, care cuprind în aceeași măsură și sufletul în întregime.

Lăcomia pântecelui lasă cale deschisă unei mulțimi de patimi pe care le și sporește, de aceea Sfinții Părinți o privesc ca pe o "maica a tuturor patimilor". Sfântul Ioan Scărarul a obligat acest duh să-si prezinte rudele: "Fiul meu cel mare este slujitorul desfrânării, al doilea este cel al învârtoșirii inimii, iar al treilea este somnul. Fiicele mele sunt: lenea, vorba multa, îndrăzneala, născocirea râsului, glumele, împotrivirea în cuvânt, grumazul țeapăn, neauzirea, nesimțirea, robia, fala, cutezanța, iubirea de podoabe, rugăciunea întinată, gândurile împărășiate, deznădejdea la vreme de necaz."

Tratamentul acestei patimi presupune un perseverent exercițiu al postului. Numai respectând miercurea, vinerea, precum și zilele și posturile de peste an prevăzute în rânduiala Bisericii, vom descoperi cât sunt acestea de utile, atât pentru a birui această patimă, dar și pentru sănătatea noastră.

Dacă „pofta vine mâncând”, sănătatea trupului și a sufletului se păstrează postind !

(va urma)

Inginer Gheorghe Aioanei

Liturghia pe înțelesul tuturor

(urmare din numerele trecute)

24. Care este momentul cel mai sfânt din cadrul Sfintei Liturghii?

Este clipa când se sfințesc Cinstitele Daruri, atunci când se rostește rugăciunea de chemare sau de invocare a Sfântului Duh (*epicleza*) asupra darurilor, pentru a fi transformate în Trupul și Sângele lui Iisus, jertfite pentru mântuirea lumii. Astfel, în timp ce strana cântă: "*Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvântăm; Ție Îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru*", liturghisitorii încep în taină o acțiune de pregătire specială, făcând mai întâi trei închinăciuni în fața Sfintei Mese, rostind de fiecare dată stihul: "*Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește*". Acesta este un act de smerenie și de mărturisire, căci formula *curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește* reprezintă de fapt o recunoaștere a păcatelor de care sufletul nu poate fi pe deplin curățit decât prin lucrarea harului Sfântului Duh. Într-o supremă concentrare și înălțare a spiritului spre Părintele ceresc, cu privirea rugătoare și cu mâinile ridicate, preotul liturghisitor se roagă apoi rostind textul rugăciunii din troparul Ceasului al treilea: "*Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea, Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci-L înnoiește nouă, celor ce ne rugăm Ție*". Precum se vede din textul acestui tropar, preoții liturghisitori se roagă în primul rând ca Sfântul Duh nu numai să nu le fie retras, să nu fie lipsiți de el, ci, totodată, să le fie reînnoit, să le fie restaurat, adică reînsuflețit suflul Lui într-înșii, investindu-i cu puterea Sa, ca oarecând pe Sfinții Apostoli în ziua Cincizecimii.

În cursul oficiului, liturghisitorii s-au rugat deja de mai multe ori ca Dumnezeu să-i curățească cu puterea Sfântului Duh, de orice pată a trupului și a sufletului, spre a fi vrednici să slujească neprihăniți la Sfântul Său Jertfelnic. În acest moment însă ei au nevoie mai mult ca oricând de acea suflare a Duhului lui Dumnezeu spre a arde neghina păcatului și a mistui toată necurăția. De aceea, ei stăruie rostind de trei ori rugăciunea din troparul Ceasului al treilea. Anume, după prima recitare, preotul face o închinăciune în fața Sfintei Mese, în timp ce diaconul sau chiar preotul însuși, zice stihul 11 din Psalmul 50: "*Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele*". Înălțând apoi mâinile și căutând spre cer, se roagă iarăși rostind același tropar. Se face, după aceea, din nou o închinăciune în fața Sfintei Mese, rostindu-se stihul 12 din Psalmul 50: "*Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine*", după care urmează ca mai înainte rugăciunea aceluiași tropar.

Încheind acest preambul de pietate personală, preotul, lăsând mâinile în jos și luând o ținută ca pentru prezentarea sau aducerea Jertfei, adică ținând brațele aproape de corp, cu palmele desfăcute spre cinstitele daruri, rostește, pătruns de înfiorare sfântă, rugăciunea chemării Sfântului Duh peste daruri. De observat este că prin adverbul “încă”, prin care se deschide rugăciunea epiclezei, se sugerează ideea că Jertfa euharistică nu se mărginește numai la simbolurile materiale de pâine și vin, ci “încă (în plus, mai) aducem Ție această slujbă duhovnicească și fără de sânge și Te chemăm, Te rugăm și cu umilință la Tine cădem: Trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste aceste Daruri, ce sunt puse înainte”, arătând și binecuvântând cu mâna dreaptă în semnul sfintei cruci Sfântul Agneț rostește : “Și fă adică pâinea aceasta Cinstit Trupul Hristosului Tău”, făcând apoi același lucru deasupra Potirului se roagă ca ceea ce este în acesta să devină “Cinstit Sângele Hristosului Tău”. Le binecuvântează apoi a treia oară pe ambele deodată, în timp ce zice: “Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt”, mărturisind astfel că prefacerea darurilor are loc prin lucrarea harului divin.

“Rostind acestea – spune Nicolae Cabasila – întreaga slujbă și-a atins punctul culminant și s-a desăvârșit: Darurile s-au sfințit și Jertfa s-a săvârșit, marea Victimă, adică Mielul cel junghiat pentru mântuirea lumii, se vede întins pe Sfânta Masă”. “Altarul nu mai este acum foisorul cinei celei de taină, prestolul nu mai este masa; el a devenit remarcă Gogol - acum jertfelnicul pe care se aduce înfricoșătoarea jertfă pentru întreaga lume, Golgota pe care s-a săvârșit dumnezeiasca Jertfă. Este clipa aducerii jertfei și a memorării jertfei Creatorului. Oamenii se înclină în fața puterii pământești; arată cinstire, respect, supunere și unora dintre ei, dar jertfă aduc numai Creatorului. Aducerea de jertfă nu a încetat, de la facerea lumii; și sub orice formă s-ar fi făcut, era cerută nu jertfa în sine, ci duhul de umilință cu care era adusă. De aceea, tu, cel ce te afli acum de față, adu-ți aminte că, în această clipă, preotul, având îndreptați ochii minții spre cele de departe, lepădând toată grija și tot gândul lumesc, este asemenea lui Avraam, care, urcându-se pe munte spre a aduce jertfă, și-a lăsat jos și soția, și robul, și asinul, luând cu sine numai lemnele amarnicei mărturisiri a păcatelor, pentru a le arde cu focul căinței, nimicind cu focul și cu paloșul duhului orice dorință de acaparare și de agonisire de bunuri pământești. Dar ce pot oare însemna, în fața lui Dumnezeu, toate jertfele noastre”.

25. *Ce face preotul îndată după sfințirea Sfintelor Daruri ?*

Deoarece de aici înainte Mântuitorul Se află de față printre noi, cu Sfântul Său Trup și Sânge,

preotul citește în taină partea finală a mării rugăciuni a Sfintei Jertfe, adică rugăciunea de mijlocire pentru toată Biserica. El pomenește acum pe toți credincioșii vii și adormiți, rugându-se ca aducerea Sfintei Jertfe să le fie spre folos și spre iertarea păcatelor. Împreună cu aceștia, pomenește și pe toți Sfinții care au bineplăcut lui Dumnezeu, pentru ca ei să mijlocească pentru noi și să dobândim și noi, ca și ei, împărăția cerurilor. În fruntea lor este pomenită cu glas tare, în semn de deosebită cinstire, Maica Domnului. În cinstea ei se cântă acum la strană Axionul, adică imnul pentru preamărirea Sfintei Fecioare: “Cuvine-se cu adevărat să te fericim Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și preanevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim !”. În timpul acesta, preotul binecuvântează anafora care se va împărți la sfârșitul Sfintei Liturghii. Apoi continuă pomenirile, pomenind cu glas tare pe episcopul (ierarhul)locului.

(va urma)

Programul săptămânal în Postul Crăciunului:

Pentru Taina Spovedaniei:

- MARȚI, MIERCURI, JOI 8.00 - 10.00 și 16.00 – 18.00
- VINERI 7.00 – 8.00 și 10.00 – 12.00
- SÂMBĂTĂ – 8.00 – 10.00 și 18.00 – 20.00

Pentru Taina Împărtășaniei:

- Duminica și sărbătorile cu cruce roșie, la Sfânta Liturghie, la momentul cerut de canoanele Bisericii, pentru folos sufletesc și bucuria unei eficiente comuniuni cu Sfintele Taine.
- În mod excepțional, pentru copiii preșcolari și pentru creștinii aflați în situații speciale, Sfânta Împărtășanie se va putea administra în afara cadrului canonic al Sfintei Liturghii.
- Pentru persoane bolnave sau în vârstă, care nu se pot deplasa la Biserică, se pot face programări la telefonul parohiei: 211 273

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax 211 273, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.